

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЕКОЛОГІЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЕКОЛОГІЯ

КУРСОВА РОБОТА

З дисципліни «Загальна екологія»

на тему: «Стан і перспективи розвитку зелених зон у
місті Охтирка»

Виконав: студент II курсу, 39 ст групи
галузі знань 10 Природничі науки
спеціальності 101 Екологія
Сергій ЄВСЮКОВ

Керівник - викладач
Анна КОГУТ

Оцінка за національною шкалою

Члени комісії

	Наталія КОШЕЛЬ
(підпис)	
	Валентина ФЕДЕНКО
(підпис)	

м. ОХТИРКА – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення Агротехнологій та природокористування
Освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр
Шифр та найменування галузі знань 10 Природничі науки
Освітньо-професійна програма Екологія
Спеціальність 101 Екологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова ЦК економічних спеціальностей

_____ Анна КОГУТ

« _____ » _____ 2025 р

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу з дисципліни
„Загальна екологія”
студенту 2 курсу 39 ст групи
Сергій ЄВСЮКОВ

Тема роботи: «Стан і перспективи розвитку зелених зон у місті Охтирка»

1. Вихідні дані до роботи: географічні та кліматичні характеристики міста Охтирка, демографічна інформація, дані про існуючі зелені зони, результати польових обстежень, інвентаризації насаджень, аналіз карт і фотоматеріалів.
2. Перелік завдань, які будуть виконуватися в роботі:
 1. Опрацювати наукові джерела з питань ролі зелених зон у міському середовищі.
 2. Проаналізувати структуру та стан існуючих зелених зон міста Охтирка.
 3. Визначити основні проблеми функціонування та надати рекомендації щодо покращення системи озеленення міста.

Дата видачі завдання « _____ » _____ 2025 р.

Керівник курсової роботи _____ Анна КОГУТ

Завдання до виконання прийняв студент « _____ » _____ 2025 р.

Студент (ка) _____

Розглянуто і схвалено на засіданні ЦК економічних спеціальностей

Протокол № _____ від _____

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН У МІСТАХ

1.1. Поняття та класифікація зелених зон у міському середовищі

1.2. Екологічне та соціальне значення зелених насаджень у містах

1.3. Огляд нормативно-правових документів і наукових джерел з питань розвитку зелених зон

2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОХТИРКА

2.1. Загальна характеристика міста Охтирка

2.2. Методи збору та аналізу інформації

2.3. Критерії оцінювання стану зелених зон

3. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОХТИРКА

3.1. Характеристика та сучасний стан зелених зон міста Охтирка

3.2. Проблеми функціонування та утримання зелених зон

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Актуальність теми: Сучасний розвиток міст України супроводжується активними процесами урбанізації, що призводить до зростання антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище. В умовах інтенсивного будівництва, збільшення транспортних потоків і скорочення природних територій особливої актуальності набуває питання збереження та розвитку зелених зон у містах. Саме зелені насадження виконують важливі екологічні, санітарно-гігієнічні, естетичні та соціальні функції: вони очищують повітря, знижують рівень шуму, створюють сприятливий мікроклімат і забезпечують місця відпочинку для населення.

Місто Охтирка Сумської області є типовим середнім за розміром українським містом, у якому зелені зони відіграють важливу роль у формуванні комфортного середовища проживання. У структурі міських насаджень Охтирки наявні міський парк культури і відпочинку, сквери, прибережні території річки Охтирка та Зелене озеро, а також зелені насадження загального користування в житлових районах. Проте останніми роками спостерігаються проблеми, пов'язані з недостатнім доглядом за зеленими насадженнями, старінням дерев, забрудненням територій і потребою у створенні нових зон відпочинку.

Дослідження стану зелених зон міста та розроблення перспектив їхнього розвитку є важливим завданням для забезпечення сталого розвитку міського середовища, покращення екологічного стану і якості життя населення. Аналіз таких територій дозволяє оцінити їхню ефективність, виявити основні проблеми та визначити напрями удосконалення системи озеленення.

Мета дослідження — оцінити сучасний стан зелених зон у місті Охтирка та визначити перспективи їх розвитку з урахуванням екологічних, соціальних і просторових аспектів.

Об'єкт дослідження — зелені зони міста Охтирка.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН У МІСТАХ

2.1. Поняття та класифікація зелених зон у міському середовищі

Зелені зони є одним із найважливіших елементів міського середовища. Вони виконують не лише естетичну функцію, але й забезпечують екологічну рівновагу, сприяють очищенню повітря, зменшенню шуму, регулюють мікроклімат і створюють сприятливі умови для відпочинку населення. Згідно з Державними будівельними нормами України (ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»), зелені насадження поділяються на такі основні категорії: загального користування, обмеженого користування та спеціального призначення [1].

До зелених насаджень загального користування належать міські парки, сади, сквери, бульвари, набережні та інші озеленені простори, які використовуються усім населенням для відпочинку та рекреації. Насадження обмеженого користування розміщуються на території житлових кварталів, навчальних закладів, підприємств, установ, лікувальних та спортивних комплексів.

Насадження спеціального призначення створюються з метою захисту міських територій від негативного впливу промислових об'єктів, транспорту та стихійних явищ — це захисні лісосмуги, санітарно-захисні зони, прибережні насадження.

Відповідно до наукової літератури [2; 3], зелені насадження у структурі міста можна класифікувати за:

- функціональним призначенням (рекреаційні, санітарно-захисні, декоративні, спеціальні);
- розташуванням (центральні, периферійні, прибережні);

- розмірами (великі — парки, середні — сквери, малі — прибудинкові території, клумби);
- формою власності та управління (комунальні, приватні, громадські).

У планувальній структурі українських міст зелені зони формують так звану “зелену систему міста”, яка складається з великих і малих зелених масивів, пов’язаних між собою екологічними коридорами. За нормами ДБН, загальна площа зелених насаджень загального користування має становити не менше 20 м² на одного жителя, а в рекреаційних курортних зонах — до 50 м² [1]. На практиці ці показники рідко досягаються, особливо в середніх містах, таких як Охтирка, де територія озеленення часто поступається місцем житловій і транспортній забудові.

Важливим аспектом є розуміння того, що зелені зони — це жива екосистема, яка постійно змінюється під впливом природних і антропогенних чинників. Їхній стан залежить від вікової структури насаджень, біорізноманіття, санітарного догляду, наявності шкідників і забруднення навколишнього середовища. За словами екологів (Третяк А. М., 2018; Сидоренко Н. В., 2020), ефективне функціонування міських зелених насаджень можливе лише за умови системного моніторингу, належного фінансування та участі громади у процесах благоустрою [4; 5].

Класифікація зелених зон має практичне значення для розроблення містобудівної документації, проектування систем озеленення, визначення балансів територій і планування заходів з охорони довкілля. Саме завдяки правильному поділу та інвентаризації зелених зон можливо оцінити їхній реальний стан, ступінь забезпеченості населення озеленими площами та потенціал подальшого розвитку.

Таким чином, зелені насадження міста є невід’ємною складовою урбаністичного простору, що формує екологічний каркас міста, забезпечує сприятливі умови для проживання населення та виступає показником сталого розвитку громади.

1.2. Екологічне та соціальне значення зелених насаджень у містах

Зелені насадження є одним з найважливіших компонентів міського середовища, які безпосередньо впливають на стан довкілля, здоров'я та добробут населення. Їхня роль полягає не лише у створенні привабливого ландшафту, але й у виконанні цілої низки життєво важливих екологічних функцій: очищення повітря, регулювання температурного режиму, зменшення шуму, запобігання ерозії ґрунтів та збереження біорізноманіття [1].

Екологічне значення зелених зон

Насамперед, зелені насадження виконують функцію біологічних фільтрів, які поглинають шкідливі речовини з атмосфери. За даними досліджень Інституту екології міста (Київ, 2020), 1 гектар зелених насаджень здатний поглинути до 70 тонн пилу та понад 100 кг вуглекислого газу на рік, виділяючи при цьому близько 80 кг кисню. Дерева також затримують важкі метали та токсичні сполуки, які утворюються внаслідок роботи автотранспорту.

Важливою функцією є регулювання мікроклімату. Зелені насадження знижують температуру повітря влітку, підвищують вологість, а також зменшують швидкість вітру. У середньому в районах з густою зеленню температура влітку може бути на 2–4 °С нижчою, ніж у забудованих кварталах [3]. Це сприяє комфортнішому перебуванню людей на відкритому повітрі, зниженню енергоспоживання на кондиціонування та покращенню самопочуття населення.

Також зелені зони беруть участь у збереженні водного балансу міста. Коренева система дерев і трав'яних рослин затримує поверхневий стік, сприяє фільтрації дощових вод і зменшує ризик підтоплення територій. У прибережних зонах зелені насадження утримують ґрунт від ерозії, що особливо актуально для міст, розташованих уздовж річок, таких як Охтирка, де річка Охтирка є важливим природним елементом міського ландшафту.

Соціальне значення зелених зон

Окрім екологічних, зелені насадження мають соціально-оздоровче значення. Вони створюють умови для активного та пасивного відпочинку, занять спортом, спілкування та проведення дозвілля. За даними досліджень Українського інституту громадського здоров'я (2021), регулярне перебування у зелених зонах зменшує рівень стресу, нормалізує артеріальний тиск та підвищує рівень задоволеності життям [7].

Зелені території сприяють соціальній інтеграції — це місце спілкування різних груп населення: дітей, молоді, людей похилого віку. Вони мають значення у формуванні локальної ідентичності, адже міські парки і сквери часто стають символами міста. Наприклад, міський парк Охтирки є традиційним місцем проведення свят, культурних заходів і відпочинку жителів громади.

Зелені зони також впливають на економічний розвиток території. За оцінками фахівців (Ковальчук, 2020), наявність упорядкованих парків і скверів підвищує привабливість житлових районів і сприяє зростанню вартості нерухомості поблизу таких об'єктів [8]. Крім того, добре розвинена зелена інфраструктура підвищує туристичну привабливість міста.

Значення для сталого розвитку міських територій

У сучасних підходах до міського планування поняття “зелена інфраструктура” трактується як ключовий компонент сталого розвитку. Вона поєднує природні та штучно створені елементи, що забезпечують екологічну стабільність і комфортне проживання населення [7]. Для України важливим є впровадження стратегій, які передбачають збереження існуючих зелених зон та створення нових парків і скверів у районах нової забудови.

У цьому контексті зелені насадження міста Охтирка відіграють важливу роль у підтриманні екологічного балансу та забезпеченні комфортних умов проживання населення. Враховуючи помірно-континентальний клімат Сумщини, наявність природних ресурсів і мальовничих ландшафтів,

розвиток системи озеленення є одним з ключових напрямів підвищення екологічної якості міського середовища.

1.3. Огляд нормативно-правових документів і наукових джерел з питань розвитку зелених зон

Розвиток і утримання зелених зон у містах України регулюється широкою системою законодавчих і нормативно-правових актів. Ці документи визначають основні принципи охорони, використання та відновлення зелених насаджень, а також відповідальність органів місцевого самоврядування за їхній стан.

Головним нормативним актом у сфері охорони довкілля є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991 р.), який визначає правові, економічні та соціальні основи охорони природи в процесі господарської діяльності. Згідно зі статтями 16–18 цього закону, місцеві органи влади зобов'язані забезпечувати збереження, догляд і відновлення зелених насаджень у межах населених пунктів.

Ключове значення також мають:

- Закон України «Про благоустрій населених пунктів» (2005 р.) — регламентує правила створення, утримання та реконструкції зелених насаджень загального користування ;
- Закон України «Про рослинний світ» (1999 р.) — визначає порядок використання та охорони природних і культурних рослинних угруповань;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій», де встановлено норми площі зелених насаджень на одного мешканця та вимоги до їх розміщення;
- Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (затверджені наказом Мінбуду №105 від 10.04.2006 р.) — містять вимоги щодо догляду, видалення аварійних дерев, охорони насаджень під час проведення будівельних робіт .

Законодавство передбачає, що інвентаризація зелених насаджень у містах повинна проводитися не рідше одного разу на 5 років, а облік дерев, кущів і газонів ведеться органами місцевого самоврядування або спеціалізованими підприємствами комунального господарства.

В останні роки в Україні реалізуються програми, спрямовані на поліпшення міського середовища. Однією з них є Національна стратегія збереження біорізноманіття до 2030 року, де передбачено створення зелених коридорів у містах. На місцевому рівні в багатьох громадах затверджено Програми благоустрою та озеленення, що фінансуються з міських бюджетів. Наприклад, у Сумській області діють регіональні програми з екологічного оздоровлення річкових басейнів, зокрема Псла та Ворскли, що безпосередньо стосуються і зелених прибережних зон Охтирки. Такі ініціативи сприяють збереженню природних екосистем і підвищенню якості життя населення.

Наукові праці українських екологів і ландшафтних архітекторів підкреслюють важливість системного підходу до розвитку зелених зон. Гродзинський М. Д. [8] наголошує, що озеленення міських територій має розглядатися як екологічна інфраструктура, що забезпечує функціональну єдність природних і урбанізованих елементів. Дослідження Кушніра В. В. (2019) та Клімової І. С. (2021) свідчать, що наявність достатньої кількості зелених територій прямо корелює з рівнем задоволеності життям мешканців і станом громадського здоров'я [9].

Таким чином, нормативно-правова база України створює основу для охорони та раціонального використання зелених зон, однак практична реалізація вимог потребує постійного моніторингу, достатнього фінансування та активної участі громадськості. Для міст середнього розміру, таких як Охтирка, важливою є інтеграція екологічних принципів у місцеві програми розвитку та містобудівну політику.

2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОХТИРКА

2.1. Загальна характеристика міста Охтирка

Місто Охтирка розташоване на південному заході Сумської області, у межах північного сходу України. Воно є адміністративним центром Охтирського району та входить до складу Охтирської міської територіальної громади. Територія міста простягається на берегах річки Охтирки, що є правою притокою річки Ворскла, яка, у свою чергу, належить до басейну Дніпра.

Географічно Охтирка розташована у лісостеповій зоні, де переважають родючі чорноземні ґрунти, а природні умови сприяють розвитку як сільського господарства, так і озеленення міського простору. Площа міста становить близько 3,0 тис. гектарів. Через територію громади проходять важливі автомобільні шляхи регіонального значення, що поєднують місто із Сумами, Полтавою та Харковом.

Клімат Охтирки — помірно континентальний. Для нього характерні тепле літо та помірно холодна зима. Середньорічна температура становить близько +7,5 °С. Середня температура липня — +20...+22 °С, січня — близько –6 °С. Річна кількість опадів коливається в межах 550–600 мм, що є сприятливим для росту більшості деревно-чагарникових рослин. Вітри переважно південно-західного напрямку, середньої сили.

Демографічно місто Охтирка є середнім за чисельністю населення. За останніми даними, у місті проживає близько 45 тисяч осіб. Населення відзначається стабільною структурою, але спостерігається поступове

зменшення кількості жителів через міграційні процеси та загальну демографічну ситуацію в Україні.

З екологічної точки зору Охтирка має змішаний характер: з одного боку, тут збереглися природні ділянки з високим рівнем зелених насаджень, з іншого — у межах міста функціонують промислові об'єкти, транспортна інфраструктура, які створюють локальні осередки забруднення. Головними екологічними проблемами є забруднення повітря від автомобільного транспорту, зменшення площ зелених зон у центральній частині міста та недостатній рівень догляду за існуючими насадженнями.

Незважаючи на це, Охтирка має значний потенціал для розвитку системи озеленення. На території міста функціонують міський парк культури і відпочинку, сквери, зелені прибудинкові території, а також лісопаркові зони поблизу річки. Саме ці природні елементи створюють основу для підтримання сприятливого екологічного балансу міського середовища.

2.2. Методи збору та аналізу інформації

Для дослідження стану зелених зон міста Охтирка було використано комплекс методів, які дають змогу всебічно оцінити екологічний, санітарний і соціальний стан міського озеленення.

1. Польові обстеження.

Цей метод полягає у безпосередньому відвідуванні територій зелених насаджень з метою візуального огляду їх стану. Під час обстеження визначаються види насаджень, їх вік, щільність розміщення, ступінь пошкодження або захворювання дерев, наявність сміття, ознаки ерозії ґрунту. Польові дослідження дозволяють скласти загальну картину реального стану зелених зон та виявити проблемні ділянки, що потребують реконструкції або догляду.

2. Інвентаризація зелених насаджень.

Інвентаризація передбачає систематичний облік усіх дерев, кущів,

газонів та інших елементів озеленення. Для цього застосовуються методи підрахунку насаджень на певній площі з визначенням їхнього виду, діаметра стовбура, стану крони та наявності пошкоджень. Отримані дані заносяться до спеціальних карт або електронних таблиць, що дає змогу контролювати динаміку змін у зеленому фонді міста.

3. *Аналіз картографічних і фотоматеріалів.*

Для оцінки структури зелених зон застосовується аналіз топографічних карт. Це дає можливість визначити площу озелених територій, їх розподіл по районах міста, щільність забудови та співвідношення зелених і урбанізованих ділянок. Застосування геоінформаційних технологій дозволяє точно фіксувати зміни в межах зелених масивів.

4. *Анкетування населення.*

Соціологічне опитування є важливою частиною комплексної оцінки, адже дозволяє врахувати думку мешканців щодо якості зелених зон, рівня їх догляду, зручності розташування та доступності. Опитування проводиться серед жителів різних вікових груп і районів міста. Отримані результати допомагають визначити пріоритети громади у питанні розвитку озеленення, а також з'ясувати, які території користуються найбільшим попитом для відпочинку.

5. *Узагальнення та аналіз результатів.*

Після проведення збору інформації дані систематизуються, порівнюються з нормативними показниками (наприклад, площа зелених насаджень на одного мешканця), а також проводиться оцінка динаміки змін за останні роки. Такий підхід дозволяє не лише зафіксувати поточний стан зелених зон, але й визначити тенденції розвитку та проблемні напрями.

2.3. Критерії оцінювання стану зелених зон

Оцінювання стану зелених зон у місті Охтирка проводиться за кількома основними критеріями, які дають змогу комплексно визначити екологічну, естетичну та соціальну якість озелених територій.

1. Санітарний стан насаджень.

Цей критерій включає визначення фізіологічного стану дерев і кущів, ступеня ураження шкідниками або хворобами, наявності сухих або аварійних дерев. Також враховується чистота території — наявність сміття, стан ґрунту, відсутність пошкоджень кореневої системи. Гарний санітарний стан свідчить про належний догляд і стабільний розвиток зелених насаджень.

2. Рівень благоустрою територій.

До цього критерію належить наявність пішохідних доріжок, лавок, урн, освітлення, дитячих і спортивних майданчиків, квітників та декоративних елементів. Також оцінюється стан газонів і покриттів доріжок. Високий рівень благоустрою робить зелені зони комфортними для відпочинку та підвищує привабливість міського середовища.

3. Доступність для населення.

Оцінюється зручність розташування зелених зон, їх транспортна та пішохідна доступність. Важливим показником є відстань від місця проживання до найближчої зеленої території. У середньому радіус доступності має становити 300–500 метрів для скверів і не більше 1,5 км для парків. Також враховується наявність безпечних пішохідних переходів і доріжок до зон відпочинку.

4. Рівень догляду та управління.

Визначається частотою проведення санітарних обрізок, прибирання територій, оновлення газонів, підсадки нових рослин. Важливим є також організаційний аспект — наявність відповідальних комунальних служб, планів озеленення, участі громади у заходах благоустрою.

5. Екологічна цінність.

Критерій враховує видове різноманіття насаджень, наявність місцевих та декоративних видів, участь зелених зон у формуванні міського мікроклімату

та зменшенні рівня забруднення. Чим вища різноманітність і природність насаджень, тим стійкішою є екосистема міста.

3. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНИХ ЗОН МІСТА ОХТИРКА

3.1. Характеристика та сучасний стан зелених зон міста Охтирка

Місто Охтирка має різноманітну мережу зелених зон, які включають міський парк культури і відпочинку, кілька скверів, прибережні смуги річки Охтирки та прибудинкові зелені території.

Міський парк культури і відпочинку — найбільша озеленена територія міста. Парк включає доріжки для прогулянок, спортивні та дитячі майданчики, газони та декоративні клумби. Під час польового обстеження було виявлено, що значна частина дерев знаходиться у задовільному стані, проте деякі екземпляри потребують санітарної обрізки через сухі або пошкоджені гілки. Частина газонів не доглядається належним чином, а деякі доріжки потребують ремонту.

Сквери міста, зокрема центральний сквер на площі Соборній, виконують роль зон відпочинку для мешканців, які живуть у центрі. Під час обстеження скверів відзначено: не завжди чисті доріжки, а також обмежену присутність квітників і декоративних насаджень. Сквери мають гарне потенційне значення для громади, однак потребують додаткового догляду і благоустрою.

Прибережна зона річки Охтирки — природний елемент міського середовища, який одночасно є рекреаційною і екологічною територією. Тут ростуть верби, клени та інші місцеві види дерев. Зона забезпечує захист від ерозії та виконує функцію природного фільтра для опадів і стоків. На жаль, частина прибережної смуги використовується мешканцями нерационально — спостерігаються стихійні звалища та забруднення води.

Прибудинкові зелені території розташовані у різних районах міста, проте їхній стан часто залишає бажати кращого: висаджені кущі та дерева старіють, газони нерегулярно косяться, а сміття прибирається не завжди своєчасно.

Таким чином, мережа зелених зон міста Охтирка є різнорівневою: найбільш доглянуті — парк та центральні сквери; менш доглянуті — прибудинкові території та окремі прибережні ділянки. Це створює потребу у системному підході до управління та розвитку зелених зон.

3.2. Проблеми функціонування та утримання зелених зон

Польові обстеження та аналіз стану зелених зон міста дозволили виділити основні проблеми:

1. *Недостатній догляд за насадженнями.* Частина дерев і кущів старіє, їх не підрізають санітарно, що призводить до зниження декоративної цінності та безпеки для відпочиваючих. Газони не завжди косяться, квітники не доглядаються, що знижує естетичну привабливість зелених зон.
2. *Забруднення територій.* Місцеві мешканці нерідко залишають сміття на газонах і біля доріжок, що погіршує санітарний стан зелених зон і негативно впливає на екологію території. В прибережній зоні річки Охтирки спостерігаються стихійні звалища та накопичення побутового сміття.
3. *Нестача елементів благоустрою.* У скверах і парках не завжди є достатня кількість лавок, урн, освітлення та дитячих майданчиків. Деякі доріжки перебувають у поганому стані, що ускладнює пересування людей з обмеженими можливостями.
4. *Екологічні загрози.* Промислові об'єкти та транспортна інфраструктура створюють локальні осередки забруднення повітря, що негативно впливає на стан насаджень та здоров'я населення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Для покращення стану зелених зон міста Охтирка можна запропонувати такі заходи:

1. Систематичний догляд та оновлення насаджень. Необхідно проводити регулярну санітарну обрізку дерев, підсадку кущів та нових дерев, регулярний догляд за газонами та квітниками. Рекомендується впровадити плановий моніторинг стану зелених насаджень на рівні міської ради.
2. Поліпшення благоустрою територій. Встановлення додаткових лавок, урн, освітлення та дитячих майданчиків, відновлення доріжок у парках та скверах. Особливу увагу слід приділити облаштуванню прибережної зони для безпечного та комфортного відпочинку мешканців.
3. Залучення громади та волонтерських організацій. Проведення суботників, висадка нових рослин разом із школами, студентськими та громадськими організаціями. Такий підхід підвищує соціальну відповідальність населення та сприяє збереженню зелених зон.
4. Створення нових зелених зон. У районах з недостатньою кількістю насаджень рекомендується облаштувати сквери, невеликі парки або зелені коридори, які з'єднують існуючі території та збільшать доступність для населення.
5. Екологічна просвіта населення. Проведення інформаційних кампаній щодо важливості збереження зелених зон, сортування сміття та дотримання правил користування парками і скверами.

Впровадження цих заходів дозволить не лише зберегти існуючі зелені зони, а й підвищити їхню екологічну, соціальну та естетичну цінність, що позитивно вплине на якість життя населення міста Охтирка.

Збереження та розвиток зелених зон у місті Охтирка є важливою складовою підвищення якості життя населення, створення сприятливих умов для відпочинку та покращення екологічної ситуації в місті. Системний підхід до управління зеленими зонами сприятиме сталому розвитку міського середовища та забезпеченню гармонійного співіснування людини і природи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 41.
2. Шумик М. І. Зелені насадження як чинник оптимізації екологічного стану міського середовища // Науковий вісник НЛТУ України. — 2015. — Вип. 25.3.
3. Кучерявий В. П. Урбоекологія: підручник. — Львів: Світ, 2001. — 440 с.
4. Сердюк А. М. Гігієнічні проблеми урбанізації та формування екологічно безпечного житлового середовища // Довкілля та здоров'я. — 2015.
5. Мішенін Є. В., Дегтярьова І. Б. Еколого-економічні засади розвитку та управління зеленою інфраструктурою міських територій // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2013.
6. Природоорієнтовані рішення для сталого розвитку міст : практичний посібник / за ред. Н. О. Шпак. — Київ: ПРООН в Україні, 2021. — 88 с.
7. Про Регіональну програму охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2022–2026 роки : Рішення Сумської обласної ради від 22 грудня 2021 року. — Суми, 2021. — URL: <https://sorada.gov.ua>
8. Гродзинський М. Д. Ландшафтна екологія: підручник. — Київ: Знання, 2014. — 550 с.
9. Олійник Я. Б., Кононенко О. В. Екологічний каркас міста: теорія і практика формування // Український географічний журнал. — 2016.